

Erihoolekandeteenused

JUHEND

Statistilise aruande "Erihoolekandeteenused" esitavad psüühiliste erivajadustega täiskasvanutele erihoolekandeteenuseid osutavad teenuseosutajad, sõltumata omaniku liigist ja rahastamise allikatest.

Toimla on majandusüksus, mis üldjuhul on hõlmatud ühe tegevusalaga ja asub ühel aadressil ning kuhu on määratud töötama alaline personal. Tööobjekte (nt igapäevaelu toetamise teenust saavate inimeste elukohti jms) ei loeta toimlateks. Toimlaks käesoleva vormi tähenduses on ühele erihoolekandeteenuse osutajale kuuluv hoolekandetasutus, üksus vms, mis asub ühes tegevuskohas ning milles teenuse osutamiseks on antud tegevusluba (Nt AS Hoolekandeteenused hallatavad erihoolekodud). **Toimla nimetuse** (teenuseosutaja nimetuse) **märgib ka teenuse osutaja, kes osutab erihoolekandeteenust ainult ühes tegevuskohas ja kuulub AS Hoolekandeteenused hallatavate üksuste hulka.**

Teenust osutavate asutuste omanike liigitamise aluseks on Statistikaameti omanike liigitus 2013 (<http://metaweb.stat.ee/?siteLanguage=ee>).

Asutuste liigitamisel kasutada 2. taseme klassifikaatorit:

Kood	Nimetus	Selgitus
11	Riik, k.a avalik-õiguslikud üksused	Siia liigitatakse, kui riigi või avalik-õigusliku üksuse (üksus on asutatud vastava seaduse alusel) osalus majandusüksuses on 50% ja rohkem või kuulub riigile või avalik-õiguslikule üksusele 50% ja rohkem varast.
12	Kohalik omavalitsusüksus	Siia liigitatakse, kui kohaliku omavalitsuse üksuse osalus majandusüksuses on 50% ja rohkem või kuulub kohaliku omavalitsuse üksusele 50% ja rohkem varast.
21	Eesti erasektor	Siia liigitatakse residendid ning kui riigil ja/või kohaliku omavalitsuse üksusel ei ole osalust majandusüksuses või on osalus alla 50% ja kui riigile ja/või kohaliku omavalitsuse üksusele kuulub alla 50% varast.
22	Välismaa erasektor	Siia liigitatakse mitteresidendid ja kui avalikul või Eesti erasektoril ei ole osalust majandusüksuses või on osalus alla 50% ja kui avalikule või Eesti erasektorile kuulub alla 50% varast.
90	Muu	Välismaa avalik sektor (välisriigi valitsuse kontrollitava juriidilise isiku osalus majandusüksuses on üle 50% või kuulub välisriigi valitsuse kontrollitavale juriidilisele isikule üle 50% varast); enamusosaluseta või enamusomandiõiguseta (näiteks majandusüksus, kus 1/3 kuulub riigile, 1/3 füüsilisele isikule ja 1/3 välismaisele füüsilisele isikule); määramata enamusosalusega või enamusomandiõigusega (siia liigitatakse objekte, mille omanikke ei ole võimalik määrata, nt ei ole info omanike kohta kättesaadav).

Teenuste määratlused:

Igapäevaelu toetamise teenus – eesmärk on isiku parim võimalik iseseisev toimetulek ja areng psühhosotsiaalse toimetuleku toetamise, igapäevaelu toimetulekuoskuste ja tööoskuste kujundamise ning isiku lähedaste ja isikuga koos elavate isikute nõustamise kaudu. Teenuse osutamise käigus on teenuseosutaja kohustatud lähtuvalt isiku vajadustest ja suunamisotsuses nimetatud teenuse saamise eesmärgist: a) kujundama isiku isiklikke ja igapäevaelu oskusi, kaasates ta nimetatud oskusi arendavatesse tegevustesse, arvestades isiku terviseseisundit; b) juhendama isikut sotsiaalsete suhete loomisel, säilitamisel ja arendamisel; c) juhendama isikut aja planeerimisel ja vaba aja sisustamisel; d) juhendama isikut tervishoiu-, sotsiaal-, posti-, finants- ja muude teenuste kasutamisel ning hariduse omandamise võimaluste leidmisel ja elluviimisel; e) kujundama isiku tööoskusi ja võimaldama isikule töö tegemise harjutamist; f) nõustama isiku lähedasi, sealhulgas isikuga samas eluruumis elavaid isikuid, igapäevaelu toetamise teenust saama õigustatud isiku käitumise ja temaga suhtlemise eripärades; g) toetama teenust saavaid, sarnase diagnoosiga ja sellega seonduvate probleemidega isikuid toetavate gruppide tegutsemist isikute juhendamise ja nõustamise kaudu ja h) kaasama isikut muudesse tegevustesse, mis on vajalikud igapäevaelu toetamise teenuse eesmärgi saavutamiseks. On reguleeritud sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) §-ga 87 jj.

Toetatud elamise teenus – eesmärk on isiku sotsiaalse toimetuleku ja integratsiooni toetamine koos juhendamisega majapidamise ja igapäevaelu korraldamises, et tagada isiku võimalikult iseseisev toimetulek iseseisval elamisel. Teenuse osutamise käigus on teenuseosutaja kohustatud lähtuvalt isiku vajadustest ja suunamisotsuses nimetatud teenuse saamise eesmärgist: a) juhendama isikut igapäevaelu ja majapidamise korraldamisel, sealhulgas igapäevaeluga seotud eelarve koostamisel; b) juhendama isikut eluruumi kasutamise ja hooldamisega seotud teenuste, sealhulgas posti- ja finantsteenuste kasutamisel; c) abistama ühise elukorralduse reeglites kokku leppimises ja kokkulepete täitmisel, kui ühte eluruumi jagavad vähemalt kaks teenust saavat isikut; d) valmistama isikut ette iseseisvaks elamiseks ning juhendama ja abistama teda iseseisva elamispinna hankimisel. On reguleeritud SHS §-ga 94 jj.

Kogukonnas elamise teenus – on inimese põhivajaduste rahuldamiseks ja arenguks soodsa peresarnase elukorralduse loomine koos majutuse ja toitlustamisega, et suurendada isiku iseseisvat toimetulekut ja arendada igapäevaelu tegevuste korraldamise oskusi ühistes tegevustes osalemise kaudu. Kogukonnas elamise teenuse osutamise käigus on teenuseosutaja kohustatud lähtuvalt isiku vajadustest ja suunamisotsuses nimetatud teenuse saamise eesmärgist: a) looma isikule turvalise ja arenguks soodsa peresarnase elukeskkonna ja -korralduse; b) kujundama isiku isiklikke ja igapäevaelu oskusi ning arvestades isiku tervise seisundit kaasama ta nimetatud oskusi arendavatesse tegevustesse; c) juhendama isikut aja planeerimisel ja vaba aja sisustamisel; d) kujundama isiku töösikusi ja arendama tema töövõimeid; e) lähtuvalt teenust saava isiku võimetest ja oskustest pakkuma talle oma territooriumil võimalust töötada või kaasama ta ühises majapidamises töösarnasesse tegevusse ning juhendama isikut töötamise või töösarnase tegevuse tegemise juures ja f) viima ellu muid tegevusi, mis on vajalikud kogukonnas elamise teenuse eesmärgi saavutamiseks. On reguleeritud SHS § 97 jj.

Töötamise toetamise teenus – juhendada ja nõustada isikut, et toetada tema iseseisvat toimetulekut ning parandada elukvaliteeti tema võimetele sobiva töö otsimise ja töötamise ajal. Töötamise toetamise teenuse osutamise käigus on teenuseosutaja kohustatud lähtuvalt isiku vajadustest ja suunamisotsuses nimetatud teenuse saamise eesmärgist: a) motiveerima isikut tööle asumisele; b) leidma isiku huvidest lähtuvalt talle võimete kohase sobiva töö; c) toetama isikut, juhendama teda tööandja tööjuhiste kohaselt ja nõustama teda töötamise ajal; d) juhendama ja nõustama isiku tööandjat viimase nõusolekul teenust saama õigustatud isiku tööle rakendamisel; e) juhendama isikut ja temaga koos tööd tegevaid isikuid nende nõusolekul töötamise käigus tekkivates omavahelistes suhetes ja f) valmistama isikut ette iseseisvalt ilma toetuseta tööle asumiseks. On reguleeritud SHS § 91 jj.

Ööpäevaringne erihooldusteenus – isiku ööpäevaringne hooldamine ja arendamine koos majutuse ja toitlustamisega, et tagada teenust saava isiku iseseisva toimetuleku säilimine ja suurenemine ning turvaline elukeskkond teenuseosutaja territooriumil. Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamise käigus on teenuse osutaja kohustatud lähtuvalt isiku vajadustest ja suunamisotsuses nimetatud teenuse saamise eesmärgist: a) täitma käesoleva seaduse § 87 lõikes 2 sätestatud (so. kõiki igapäevaelu toetamise teenuse) kohustusi; b) tagama ööpäevaringset erihooldusteenust saava isiku turvalisuse; c) abistama isikut enese eest hoolitsemisel; d) järgima tervishoiuteenuse osutaja poolt isikule määratud raviskeemi; e) looma kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isikule võimalused töötamiseks või töösarnaseks tegevuseks oma territooriumil; ja f) viima ellu muid tegevusi, mis on vajalikud ööpäevaringse erihooldusteenuse eesmärgi saavutamiseks. On reguleeritud SHS § 100 jj.

NB! Aruande tabelites 1.1, 2.1, 3.1, 5 ja 8 näidatakse ööpäevaringse erihooldusteenuse kliente vastavalt SHS §-s 101 sätestatud sihtrühmade jaotusele:

- **ööpäevaringset erihooldusteenust saavad inimesed** (st kõik need kliendid, kelle puhul ei ole tegemist järgmistesse sihtrühmadesse kuulujatega)
- **ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikud**
- **sügava liitpuudega isikud**
- **kohtumäärusega teenust saama paigutatud isikud**

1.1. Erihoolekandeteenuste kasutajad soo, vanuse ja teenuse liigi järgi (aruandeaasta lõpu seisuga)

Esitatakse erihoolekandeteenuseid saavate isikute arv eelneva aruandeaasta lõpus (31.12) ja isikute arv soo ja vanuse järgi käesoleva aruandeaasta lõpus (31.12).

Tabeli **ridadel 1–3** kajastatakse teenust saanud isikud vastavalt soole ja vanusele **üks kord** (olenemata sellest, mitut teenust ta kasutas).

Kui isik kasutas aasta lõpu seisuga mitut teenust samaaegselt, siis ridadel 04–11 näidata teda kõigi saadud teenuste all.

Real 08 näidatakse need ööpäevaringset erihooldusteenust saavad inimesed, kes ei kajastu ridadel 09–11, s.o rida 08 ei sisalda ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikutele, sügava liitpuudega inimestele ja kohtumäärusega teenust saama paigutatud isikutele ööpäevaringse erihooldusteenuse kasutajaid.

Isik näidata vanuserühma all, millesse ta kuulus aasta lõpu seisuga.

Juhul kui isik lahkus teenust saamast aruandeaasta viimasel päeval, st 31.12, siis käsitatakse teda kui aasta lõpul teenust mittesaavat isikut (v.a kui isik lahkus mõnda muud asutusesisesest teenust saama). Sellisel juhul peab isik olema kajastatud ka tabelis 2.1 vastavas veerus.

1.2. Erihoolekandeteenuste kasutajad soo, vanuse ja teenuse liigi järgi (aruandeaasta jooksul)

Veerus 1 näidatakse teenust saanud isikute arv aruandeaastale eelnenud aasta jooksul kokku.

Tabeli ridadel 1–3 kajastatakse teenust saanud isikut vastavalt soole ja vanusele **üks kord** (olenemata sellest, mitut teenust ta kasutas ja olenemata teenuse saamise kordadest). Seega näitab teenust saanud isikute arv kokku seda, mitmele isikule osutati vaadeldaval perioodil teenuseid.

Kui isik kasutas aasta lõpu seisuga mitut teenust samaaegselt, siis ridadel 04–11 näidata teda kõigi saadud teenuste all.

Real 08 näidatakse need ööpäevaringset erihooldusteenust saavad inimesed, kes ei kajastu ridadel 09–11, s.o rida 08 ei sisalda ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikutele, sügava liitpuudega inimestele ja kohtumäärusega teenust saama paigutatud isikutele ööpäevaringse erihooldusteenuse kasutajaid.

Isik näidata vanuserühma all, millesse ta kuulus aasta lõpu seisuga või teenust saamast lahkumise hetkel.

2.1. Teenuse kasutajate liikumine (aruandeaasta jooksul)

Kohtade arv – iseloomustab teenuse osutamise võimalikku mahtu asutuses (kui paljudele isikutele on võimalik samaaegselt teenust osutada) vastavalt riiklikult kehtestatud ehitustehnilistele, tervisekaitse-, ohutus- ja keskkonnanõuetele.

Enamikul juhtudel (v.a ehituslikud või muud ümberkorraldused, nt reorganiseerimine) ei saa kohtade arv aasta jooksul põhjendamatult muutuda.

Real 05 näidatakse need ööpäevaringset erihooldusteenust saavad inimesed, kes ei kajastu ridadel 06–08, s.o rida 05 ei sisalda ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikutele, sügava liitpuudega inimestele ja kohtumäärusega teenust saama paigutatud isikutele ööpäevaringse erihooldusteenuse kasutajaid.

Kahte teenust üheaegselt võib inimene sõltuvalt oma seisundist ja vajadusest saada reeglina toetavate teenuste (nt toetatud elamine + igapäevaelu toetamine; toetatud elamine + töötamise toetamine) korral, aga ka kogukonnas elamise teenuse puhul on võimalik saada töötamise toetamise teenust, kui teenuse osutaja ei paku isikule enda territooriumil tööd.

Kui inimene saab ööpäevaringset erihooldusteenust ja see teenus sisaldab ka igapäevaelu toetamise teenuse elemente, käsitatakse seda ühe tervikteenusena, olenemata sellest, millised toetavad teenused ööpäevaringsele hooldusteenusele lisanduvad. Kui üks ja sama isik sai mitut erinevat teenust, märgitakse ta aruande selles tabelis iga saadud teenuse juures eraldi. Seega, kui üks ja sama isik sai mitut teenust ja ta lahkus aruandeaasta lõpuks teenust saamast, märgitakse ta vastava põhjuse veerus kõigile saadud teenuse ridadele. Samuti toimitakse ka teenust saama saanud isikutega. Seega ei pea isikute arv kokku summeerituna teenuseliikide kaupa selles tabelis real 09 võrduma teenust saanud isikute koguarvuga (tabel 1.2) – on sellega võrdne või suurem.

Real 10 tuuakse isikud välja üks kord ja need arvud veerus 2 ja veerus 25 peavad võrduma tabelis 1.1 real 03 vastavalt veergudes 1 ja 18 olevate arvudega. **Real 10 ei näidata neid isikuid, kes liikusid teenuste vahel asutusesiseselt.**

Veerg 4 – näidatakse isikud, kes on teenust saama saanud teisest hoolekandeaasutusest ehk nn **ööpäevaringset sotsiaalteenuselt** (teisest ööpäevaringset erihooldusteenust osutavast asutusest, asenduskodust, üldhooldekodust).

Veergudel 5–8 näidatakse ainult neid isikuid, kes saabusid **ööpäevaringset erihoolekandeteenust** (ööpäevaringne erihooldusteenus, ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega, sügava liitpuudega või kohtumäärusega teenust saama paigutatud isikutele mõeldud teenus) saamast, et saada mõnda asutuse poolt pakutatavat erihoolekandeteenust (read 01–08). Samad isikud peavad sisalduma ka veerus 4.

Veerg 9 – näidatakse isikud, kes on teenust saama saanud nn **toetavalt sotsiaalteenuselt** (toetavad erihoolekandeteenused (sh kogukonnas elamise teenus), eluasemeteenus, koduteenus, varjupaik vms).

NB! Tabelis mitte näidata rehabilitatsiooniteenuselt erihoolekandeteenusele suundumist, sest reeglina eelneb rehabilitatsiooniteenus erihoolekandeteenust saama suunamisele.

Veergudes 10–13 näidatakse ainult neid isikuid, kes saabusid **toetavat erihoolekandeteenust** saamast mõnda asutuse poolt pakutatavat teenust saama (read 01–08). Juhul kui isik sai mitut toetavat teenust korraga, märgitakse ta veergudes 10–13 kõikide nende teenuste alla, mida saamast ta saabus. Samad isikud peavad sisalduma ka veerus 9.

Veerg 15 (saabumine kodust) – näidatakse isikud, kes enne teenuse saamist ei kasutanud vahetult ühtki sotsiaalteenust.

Kui info varasemate teenuste kohta puudub, näidata teenust saama saabuja veerus 16 „mujalt, andmed puuduvad”.

2.2. Ööpäevaringset erihooldusteenust ja kogukonnas elamise teenust saama saanud isikud soo ja vanuse ning saabumiskoha järgi (aasta lõpu seisuga).

Näidatakse aruandeaasta jooksul vastavat teenust saama saanud isikud (nii kodust kui ka teisest asutusest tulnud isikud), kes saavad teenust ka aasta lõpu seisuga, maakonniti. Ööpäevaringsele erihoolekandeteenusele sisenemine sisaldab **kõikidele** ööpäevaringsetele teenustele (sh lisaks ööpäevaringsele erihooldusteenusele ka liitpuudega, ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega või kohtumäärusega teenust saama saanud isikud) sisenemist.

Isik näidata vanusegrupi all, millesse ta kuulus aasta lõpu seisuga.

3. Erihoolekandeteenuste kasutajad terviseseisundi põhidiagnoosi järgi (aruandeaasta jooksul)

Täidetakse kõigi erihoolekandeteenuste kasutajate kohta.

Veergu A on märgitud teenuse kasutaja terviseseisundi põhidiagnoosi kood rahvusvahelise haiguste klassifikaatori RHK-10 järgi. Tabel täidetakse kõigi klientide kohta, näidates klienti psüühikahäire diagnoosi järgi (**mitme diagnoosi puhul üks kord põhidiagnoosi all**).

Ridadel 31–32 näidata isikud, kelle tervises seisundi kohta dokumenteeritud andmed puuduvad.

Ridadel 35–36 näidata ainult neid teenuse kasutajad, kelle kohta on asjakohane kohtuotsus.

4. Erihoolekandeteenuste kasutajad teenuse liigi, puude liigi, puude raskusastme ja vähenenud töövõime järgi (aruandeaasta jooksul)

Tabel on teenusepõhine, s.o mitut teenust kasutanud isikut näidatakse kõigi vastavate teenuste ridadel.

Real 10 näidatakse isikud üks kord.

Veergudes 2 ja 3 näidatakse teenuse kasutajad, kellel on ainult psüühikahäire.

Liitpuudega isikud näidatakse veergudes 4–8 vastavalt lisapuude liigile. Veerus 8 „muu” all tuuakse välja isikud, kelle liitpuue koosneb kahest või enamast komponendist.

Isikud, kellele ei ole puude raskusastet määratud või kelle kohta puude raskusastme määramise info puudub, näidata veerus 12. Isikud, kes on märgitud **veergu 12**, ei tohiks kajastuda veergudes 2–11, mis tähendab, et juhul, kui ei ole määratud puude raskusastet, ei ole määratud ka puude liiki.

Isikute puhul, kellele on küll määratud puude raskusaste, kuid kelle osas puudub dokumenteeritud informatsioon lisapuude liigi kohta, palume täita puude liigi osa töötajate hinnangute alusel.

Veergudes 13–15 näidatakse andmed inimeste kohta, kellel on kehtiv pensionikindlustuse seaduse alusel määratud töövõime kaotuse protsent.

Veergudes 16–17 näidatakse andmed nende inimeste kohta, kellel on 01.01.2016 jõustunud töövõimetoetuse seaduse alusel määratud osaline või puuduv töövõime.

Veerus 18 näidatakse need isikud, kellel on töövõime ulatus määramata või kes on pensioniealised.

Real 7 (ööpäevaringne erihooldusteenus isikutele, kellel on **sügav liitpuue**) on täitmiseks suletud 5 lahtrit, mis tulenevalt teenuse nimetusest peaksid olema välistatud. Suletud on veerud 2 ja 3 (ainult psüühikahäire) ning 9 ja 10 (keskmine ja raske raskusaste), samuti veerg 12 (raskusaste puudub).

Veerus 17 on suletud read 05–08 (osaline töövõime), kuna ööpäevaringse erihooldusteenuse saamise õigus on 01.07.2016 jõustunud sotsiaalhoolekande seaduse § 101 lõike 1 alusel 18-aastaselt kuni riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud isikul, kellel on tuvastatud töövõimetoetuse seaduse alusel **puuduv töövõime**.

Nii puude kui töövõime osas tuleks andmed märkida **viimase määramise järgi**, mis tähendab, et juhul kui inimesel on puude raskusastet või töövõimet hinnatud mitu korda aasta jooksul, märgitakse tabelisse viimane määratud puude raskusaste või töövõime ulatus.

5.1. Riikliku pensioni ja töövõimetoetust saavad teenuse kasutajad (aruandeaasta lõpu seisuga)

Pensionii liigid vastavalt kehtivale riikliku pensionikindlustuse seadusele.

Riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel määratud töövõimetuspensionii saavad vaid need kehtiva püsiva töövõimekaoga isikud, kelle töövõime kaotus on vähemalt 40%. Seega, isik ei ole töövõimetuspensionär, kui tal on töövõimetus määramata või kui tal on tuvastatud 01.01.2016 jõustunud töövõimetoetuse seaduse alusel osaline või puuduv töövõime.

Reale 10 märgitakse töövõimetoetuse saajad kokku. Vastavalt 01.01.2016 jõustunud töövõimetoetuse seadusele makstakse töövõimetoetust käesolevas seaduses sätestatud tingimustel sissetuleku tagamiseks inimesele, kellel on tuvastatud osaline või puuduv töövõime.

5.2. Töötavad erihoolekandeteenuse kasutajad teenuse liigi ja töötamise vormi järgi (aruandeaasta lõpu seisuga)

Veergu 1 märgitakse aruandeaasta lõpus (aruandeaasta viimasel kuul) **avatud tööturul** töötavad erihoolekandeteenuse kasutajad. Siin arvestatakse igasugust lepinguga tööd, mille eest saadakse töötasu, kas palgatöötajana, ettevõtjana või vabakutselisena (sh näiteks otse eraisiku juures lepinguliselt töötavad teenuse kasutajad). Juhul kui erihoolekandeteenuse kasutaja teeb tööd hoolekandeesutuse ümbruse korrastamisel ega saa selle eest töötasu, ei arvestata seda antud kontekstis töötamisena.

Veergu 2 märgitakse aruandeaasta lõpus (aruandeaasta viimasel kuul) **kaitstud tööturul** töötavad erihoolekandeteenuse kasutajad. Kaitstud tööturul töötamine tähendab, et isik töötab spetsiaalselt loodud töökohas, sobivas keskkonnas teenusepakkuja juures või kohandatud töökeskkonnas avatud tööturul, kus on tagatud kliendile vajalikul määral töötamise juhendamine või psühhosotsiaalne tugi, ning saab selle eest töötasu. Selline töökoht võib asuda nii kaitstud töötamise teenuse pakkuja poolt loodud töötubades kui ka tööandja juures spetsiaalselt loodud töötubades või inimeste vajadusest lähtuvalt kohandatud töökohal. Siin võetakse arvesse aruandeaasta viimasel kuul nii

pikaajalist kui ka lühiajalist kaitstud töö teenust saavad isikud. Rea 04 veerg 2 on täitmiseks suletud, kuna kaitstud töö teenust saama suunamisel ei tohi isik samaaegselt saada töötamise toetamise teenust.

Veeru 3 arvutab programm – seda aruande koostaja ei täida.

Veergu 4 märgitakse töötavad vanaduspensioniealised isikud.

Veergu 5 märgitakse aruandeaasta lõpus (aruandeaasta viimasel kuul) **tööpraktikal** (töötukassa või muu pakkuja tööpraktikateenus) osalevad erihoolekandeteenuse kasutajad.

Veergu 6 märgitakse aruandeaasta lõpus (aruandeaasta viimasel kuul) **tööharjutusel** (töötukassa või muu pakkuja tööharjutusteenus) osalevad erihoolekandeteenuse kasutajad.

Real 10 näidatakse isikud üks kord.

6. Teenuse kasutajatega tegelevad põhitöötajad (töölepingu, töövõtulepingu, käsunduslepingu või muu võlaõigusliku lepingu alusel) ja nende keskmine töötasu

Näidatakse töötajad, kes tegelevad otseselt teenuse osutamisega, majanduspersonaliga reeglina mitte näidata. Ei märgita asutuse töötajaid, kes tegelevad muude kui erihoolekandeteenuste osutamisega. Samuti ei märgita töötajaid, kelle tegevus on asutuses tervikuna sisse ostetud (st mitte töölepingu ja töövõtulepingu alusel, nt tervishoiuteenused) või seotud asutuse üldise tegevuse tagamisega. Asutuse üldise tegevusega seotud töötajad (asutuse juhid, raamatupidajad ja teised juhtkonda kuuluvad töötajad ning koristus-, toitlustus-, majandus- ja muu personal, kes ei tegele vahetult klientidele teenuse osutamisega) näidatakse aruandes „Hoolekandetasutus“.

Käesoleva tabeli real „muu“ näidatakse asutuse juhtkonda või juhtiv-keskastme spetsialistide hulka kuuluvad töötajad ainult juhul, kui nad tegelevad otseselt teenuse kasutajatega, ning veergudes 1 ja 3 näidatakse see koormus, mis ulatuses tööajast need töötajad tegelesid vahetult teenuse kasutajatega.

Rea 08 veerus 2 näidata teenust osutavate tegevusjuhendajate koguarv aasta lõpu seisuga.

Ridadel 09–10 näidata ainult vastava erialase haridusega või tegevusjuhendaja koolituse läbinud töötajad. Ridade 09–11 summa võib, aga tingimata ei pruugi võrrelda reaga 08, kus näidatakse ka haridusnõuetele mittevastavad ja koolitusjärjekorras mitteolevad tegevusjuhendajad.

Real 11 näidatakse sotsiaalkaitseministri määrusega kehtestatud kava kohase tegevusjuhendaja koolituse järjekorras olevad tegevusjuhendajad.

Ridadel 12–15 näidata tegevusjuhendajad, kes on läbinud vastava täienduskoolituse.

Töölepingu alusel töötavad isikud jaotatakse täis- ja osatööajaga töötajateks:

1) täistööajaga töötaja on isik, kelle tööaeg on reeglina 40 tundi või lühem seaduse (alaealine, tervisekahjulikul töö) töötaja, õpetaja jne) ja töösisekorra eeskirja järgi;

2) osalise tööajaga töötaja on isik, kes töötab osalise tööpäeva või osalise tööaega/kuuga; kes töötab ajutiselt osalise tööajaga tööandja algatusel.

Töövõtulepinguga, käsunduslepinguga töötaja on isik, kellega on sõlmitud töövõtuleping, käsundusleping ja kelle töötasult maksab sotsiaalmaksu tööandja.

Täidetud ametikohtade arv (veerg 1) – näidatakse ametikohal töötamise koormuse (töömahu) järgi aruandeaasta lõpu seisuga. Aruandeaasta lõpu seisuga peatatud töölepinguid (tööandja koosseisunimekirjas olevaid lapsehoolduspuhkusel või ajateenistuses viibijaid) ei arvestata.

Töötajate arv aasta lõpus (veerg 2) – näidatakse aruandeaasta lõpu seisuga tegelikult töötavate füüsiliste isikute arv, olenemata sellest, kas isik töötas täis- või osalise koormusega (aruandeperioodi lõpul tööandja koosseisunimekirjas olevaid lapsehoolduspuhkusel või ajateenistuses viibijaid ei arvestata).

Aasta keskmine töötajate arv taandatud täistööajale (veerg 3) – arvu leidmiseks summeeritakse kuude töötajate keskmised arvud (isik-kuud) ja jagatakse 12-ga (12 kuud töötanud isik täisajaga $12 \times 1 / 12 = 1$; 6 kuud töötanud isik täisajaga $= 6 \times 1 / 12 = 0,5$).

Kui isik on töötanud mõnes kalendrikuus vähem kui terve kuu, siis arvestatakse proportsionaalselt töötatud tööpäevade ja kalendrikuus tema ettenähtud tööpäevade järgi isiku kuu maht (näiteks isik töötas 10 päeva kalendrikuust, milles oleks pidanud töötama 20 päeva, siis see kalendrikuu läheb arvesse töötatud mahus 0,5, sest $10 / 20 = 0,5$).

Osalise töötajaga töötajad arvestatakse proportsionaalselt töötatud aja järgi (näiteks töötaja, kes töötab lepingu järgi 10-tunnise tööaegalaga, arvestatakse 0,25-na, sest $10 / 40 = 0,25$ – eelduseks on, et täistööaeg = 40 tundi nädalas). Kui töötajate tööaeg arvestatakse summeeritult arvestusperioodi kohta (graafiku alusel töötavad isikud, kelle puhul ei pruugi olla iga tööaegala kohta täistööaja normiks 40 tundi), siis lähtutakse arvestusperioodil töötaja töötatud koormusest.

Näide aasta keskmise töötajate arvu leidmiseks taandatuna täistööajale:

- üks töötas täistööajaga (koormus 1,0) 11 kuud ja 1 kuu 21 tööpäevast 12 – arvestus täistööajale $(11 \times 1) / 12 + (12 / 21) / 12 = 0,96$
- teine töötas 11 kuud koormusega 0,5 – arvestus täistööajale $(11 \times 0,5) / 12 = 0,46$
- kolmas töötas 7 kuud koormusega 0,5 – arvestus täistööajale $(7 \times 0,5) / 12 = 0,29$
- neljas töötas 12 kuud koormusega 0,25 – arvestus täistööajale $(12 \times 0,25) / 12 = 0,25$

Seega on kõigi näites toodud töötajate aasta keskmine arv taandatult täistööajale $0,96 + 0,46 + 0,29 + 0,25 = 1,96$.

Täistööajale taandatud töötajate keskmist arvu on võimalik leida ka, jagades aastas töötatud tundide arvu tööajanormtundidega aastas.

Täpsemalt on aasta keskmise töötajate arvu taandatult täistööajale arvestamiseks võimalik kasutada ka Statistikaameti selgitust aadressil: http://pub.stat.ee/px-web.2001/Database/Majandus/12Palk_ja_toojeukulu/01Palk/02Aastastatistika/PA_5311.htm

Töötasu kokku (veerg 4) näidatakse kõik arvestatud töötasu liigid – põhitasu, regulaarne lisatasu (k.a kvalifikatsiooni-, keele- ja staažitasu jt regulaarsed tasud), lisatasud ületundide, öisel ajal, riigipühadel ja puhkepäevadel töötamise eest. Siia kuuluvad ka lisatasud ja preemiad (kuu-, kvartali- ja aastapreemia, jõulutoetus jms) ning põhi- ja lisapuhkuse (k.a puhkusekompensatsioonid) tasu, taseme- ja tööalasel koolitusel viibimise ajal makstud tasud jms.

Summad näidatakse brutopalgana koos tasudelt kinnipeetud kohustuslike maksetega (nt koos tulumaksuga, töötuskindlustuse ja pensionikindlustuse II samba maksuga, kui need maksud peeti kinni).

Siia ei kuulu ühekordsed preemiad tähtpäevade puhul, toetus juubeli, sünni, surma puhul ning hüvitised töösuhte lõpetamisel ega ka mitterahaline tasu (boonustasu).

Keskmine töötasu kuus (veerg 5) – arvutab arvutiprogramm, aruande esitaja ei täida. Töötasu kokku (veerg 4) jagatud aasta keskmine taandatud täistööajaga (veerg 3) / aasta kuudega ehk 12-ga.

7. Erihoolekandeteenuste osutamise kulud ja rahastamine (aruandeaasta jooksul)

Näidatakse vaid otseselt teenuse osutamisega seotud kulud.

Investeeringud näidatakse ainult aruandes "Hoolekandeaustus" vastavalt rahastamisallikale.

Rahastamisallikad:

Isik – näidatakse teenuse kasutajate endi ja/või nende eest teiste pereliikmete või ülalpidamiskohustuslaste poolt tasutud summad.

Kohalik omavalitsus – näidatakse kohalike omavalitsuste eelarvetest teenuse osutamiseks eraldatud rahalised vahendid; ei näidata teenuse kasutaja poolt või tema eest kohalikule omavalitsusele teenuse eest tasutud summasid, mis omavalitsus kannab hoolekandeaustusele – need on teenuse kasutaja poolt rahastatud kulud.

Riik – eraldi näidatakse riigieelarvest tasustatavad kulukomponendid teenuse osutamiseks ja hasartmängumaksu projektide kaudu saadud rahalised vahendid.

Veergude 7 ja 8 täitmisel tuleb silmas pidada, et üldjuhul ei saa väärtused selles veerus kokku olla ühe teenusekasutaja kohta kuus oluliselt suuremad, kui seda kehtestab SHS § 11¹⁸ lõike 5 punktis 1 nimetatud Vabariigi Valitsuse määrus „Erihoolekandeteenuste maksimaalsed maksumused, kulude koostisosad ja riigieelarvest makstava tasu maksmise täpsemad tingimused ja kord“.

Ööpäevaringse erihooldusteenuse (sh teenuse ebastabiilse remissiooniga psüühikahäirega isikule ja sügava liitpuudega isikule) riigieelarve rahastus märgitakse:

Veergu 7 juhul, kui nimetatud teenuseid saadakse üle 12-kohalistes üksustes ning riigieelarvest tasustatakse nimetatud teenuseid **väikemas maksimaalse maksumuse määras**.

Veergu 8 juhul, kui nimetatud teenuseid saadakse kuni 12-kohalises üksuses ning riigieelarvest tasustatakse nimetatud teenuseid **kõrgeimas maksimaalses maksumuse määras**.

Riigieelarvest kaetud omaosaluse puudujääv osa – näidatakse summa, mille moodustab isiku omaosaluse puudujääva osa hüvitamine riigieelarvest vastavalt seaduses lubatud kulude (toitlustamine ja majutamine) eest.

Muud allikad – näidatakse kõik eespool loetlemata allikatest laekunud vahendid.

Veeru 12 arvutab arvutiprogramm – seda aruande koostaja ei täida.